

EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK

Magazyn AntiPOVERTY

Magazyn Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN)

Nr 134/ 2011

I, 2011

www.eapn.eu

Wolontariat narzędziem włączenia społecznego?

WOLONTARIAT

Wolontariat w Wielkiej
Brytanii, Bułgarii, Polsce i
Portugalii

**Wydanie specjalne z okazji
Europejskiego Roku
Wolontariatu 2011**

Europejskie Centrum
Wolontariatu (CEV): 100
milionów wolontariuszy w
Europie zasługuje na uznanie

Spis treści

<u>Spis treści.....</u>	<u>2</u>
<u>Wspieranie potencjału wolontariatu bez zmniejszania odpowiedzialności spoczywającej na sektorze publicznym.....</u>	<u>4</u>
<u>Rok 2011 Europejskim Rokiem Wolontariatu – możliwość zaangażowania się organizacji działających na rzecz walki z ubóstwem.....</u>	<u>5</u>
<u> 2010-2011 – od ubóstwa do wolontariatu.....</u>	<u>5</u>
<u> Europejskie sieci organizacji pozarządowych zjednoczone w Sojuszu na rzecz ERW 2011.....</u>	<u>6</u>
<u> Zaangażowanie EAPN w obchody Europejskiego Roku Wolontariatu 2011.....</u>	<u>6</u>
<u> Zaangażowanie na poziomie krajowym.....</u>	<u>6</u>
<u> Narzędzia online Sojuszu na rzecz ERW 2011.....</u>	<u>8</u>
<u>Wolontariat oraz walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym – wypracowywanie stanowiska Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu.....</u>	<u>9</u>
<u> Wolontariat przyczynia się do włączenia społecznego i wzrostu gospodarczego.....</u>	<u>10</u>
<u> Obawy Europejskiej Sieci Przeciwdziałaniu Ubóstwu .....</u>	<u>12</u>
<u> W kwestii zatrudnienia:.....</u>	<u>12</u>
<u>Portugalia – bycie wolontariuszem a promowanie wolontariatu.....</u>	<u>13</u>
<u> Wolontariat nigdy nie może zwalniać władz publicznych ze spoczywającej na nich odpowiedzialności.....</u>	<u>14</u>
<u> ERW 2011 w Portugalii.....</u>	<u>14</u>
<u> Wolontariusze w Portugalii.....</u>	<u>15</u>
<u>Rząd Wielkiej Brytanii – program budowania wielkiego społeczeństwa („Big Society”) a wolontariat</u>	<u>16</u>
<u>Wolontariat w Bułgarii – potrzeba nowoczesnej wizji.....</u>	<u>19</u>
<u>Polska pragnie zrobić krok naprzód w kierunku strategicznego podejścia do wolontariatu.....</u>	<u>23</u>
<u>Uznawanie nieodpłatnej pracy wolontariuszy za niepieniężny wkład własny beneficjenta środków z funduszy strukturalnych.....</u>	<u>26</u>
<u> Sytuacja, w której nikt nie przegrywa?.....</u>	<u>26</u>
<u> Co wiemy.....</u>	<u>27</u>
<u> Źródła:.....</u>	<u>29</u>

<u>100 milionów europejskich wolontariuszy zasługuje na uznanie.....</u>	<u>30</u>
<u>Korzyści z wolontariatu czerpie ogół społeczeństwa.....</u>	<u>30</u>
<u>Potrzeba stworzenia solidnej infrastruktury wolontariatu.....</u>	<u>31</u>
<u>Deklaracja Brukselska CEV – wolontariat narzędziem wzmocnienia i włączenia społecznego.....</u>	<u>31</u>
<u>Eurodiakonia – wieloaspektowa wartość wolontariatu.....</u>	<u>32</u>

<p>AntiPOVERTYMag Magazyn EAPN, nr 132, II, 2010 Redaktor naczelny: Fintan Farrell Osoba odpowiedzialna za publikację: Nellie Epinat Współpracownicy: Leticia Gomez-Sanchez, Rebecca Lee</p>
<p>Square de Meeûs 18, 1050 Bruksela Tel: +32-2-226-58-50, fax: +32-2-226-58-69</p>
<p>E-mail: <u>team@eapn.eu</u>; Strona internetowa: <u>www.eapn.eu</u></p>
<p>Niniejszy magazyn powstał przy wsparciu Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równości Szans Komisji Europejskiej. Jego wydawanie jest finansowane z Programu na rzecz Zatrudnienia i Solidarności Społecznej PROGRESS (2007-2013). Wiecej informacji na stronie <u>http://ec.europa.eu/employment_social/progress/Index_en.html</u> Informacje zawarte w tej publikacji nie wyrażają opinii i stanowiska Komisji Europejskiej.</p>

Wspieranie potencjału wolontariatu bez zmniejszania odpowiedzialności spoczywającej na sektorze publicznym

Sian Jones, koordynatorka polityki EAPN

Rok 2010 był Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym. Rok 2011 ogłoszono Europejskim Rokiem Wolontariatu (ERW 2011). Po ubóstwie i wykluczeniu społecznym w centrum uwagi znalazł się teraz wolontariat. Co łączy obchody w dwóch kolejnych latach? Jaka jest rola wolontariuszy i organizacji pozarządowych w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym? Jaką rolę odgrywają tutaj osoby doświadczające ubóstwa? Jak możemy wykorzystać siłę wolontariatu, broniąc się jednocześnie przed ryzykiem nadużyć w kontekście obecnych ataków na europejskie państwa opiekuńcze i społeczny model gospodarki? Jak możemy wykorzystać tegoroczne obchody, aby przemówić w duchu solidarności, wyrażając przy tym jednak gniew z powodu bieżących wydarzeń, oraz budować silniejsze ruchy i sojusze na rzecz przeciwdziałania ubóstwu na całym świecie?

Praca organizacji działających na rzecz walki z ubóstwem opiera się na wolontariacie, który odzwierciedla solidarność i wspólne dążenie do wyeliminowania ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zapewnienia wszystkim wyższych standardów życia. ERW 2011 jest kluczową szansą na to, aby wartość wolontariatu i pracy naszych organizacji znalazła szersze uznanie. Jest to okazja, aby podnieść status wolontariatu i lobbować za lepszymi ramami prawnymi i finansowymi, które mogą wspierać zrównoważony rozwój tego sektora. ERW 2011 stawia pytanie o tożsamość wolontariuszy i znaczenie ich pracy. Jest to okazja, aby zapewnić dostęp do wolontariatu osobom doświadczającym ubóstwa i wykluczenia społecznego – osobom, dla których stanowi on narzędzie wzmocnienia ich pozycji. Ludzie ci mogą dzięki wolontariatowi uczynić krok w kierunku włączenia społecznego, znaleźć zatrudnienie i brać aktywny udział w życiu społecznym. Musimy też skorzystać z okazji i zrozumieć różne rzeczywistości, w których żyjemy, oraz wypracować jaśniejszą definicję roli, jaką wolontariusze odgrywają w tym kontekście. Wymaga to przeprowadzenia analizy aktualnych trendów oraz dokonania oceny ryzyka i szans. W szczególności musimy się zastanowić, jak uzyskać spójne rozumienie roli wolontariatu. Będziemy mogli wtedy zadbać o to, aby nie był on systematycznie wykorzystywany do podważania zasadności działania państw opiekuńczych w UE, co prowadzi do przesunięcia ciężaru odpowiedzialności na podmioty pozarządowe.

Prawdopodobnie najstarszą formą wolontariatu były samopomoc i wzajemne wsparcie.

Rok 2011 Europejskim Rokiem Wolontariatu – możliwość zaangażowania się organizacji działających na rzecz walki z ubóstwem

Tanya Basarab, pracownik EAPN ds. rozwoju

2010-2011 – od ubóstwa do wolontariatu

W styczniu 2011 roku ze stron internetowych instytucji UE zniknęły nagle wiadomości o walce z ubóstwem, a w ich miejsce pojawiły się informacje o obchodach święta wolontariatu. Obydwie kwestie są niezwykle istotne dla organizacji walczących z ubóstwem. Wolontariat to indywidualne lub grupowe zaangażowanie się obywateli na rzecz społeczności lokalnych. Powodem takiego zaangażowania jest z kolei nierzadko właśnie chęć walki z ubóstwem. UE stworzyła kilka narzędzi, które mają promować i wspierać wolontariat zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Nie wystarczą one jednak, aby umożliwić osobom doświadczającym ubóstwa i wykluczenia społecznego zaangażowanie się w wolontariat. Organizacje pozarządowe mają wielkie oczekiwania. Domagają się bardziej sprzyjającej infrastruktury dla wolontariatu, większego uznania dla pracy wolontariuszy i bardziej intensywnych obchodów święta wolontariatu w społeczeństwie.

Dziesięć lat po Międzynarodowym Roku Wolontariatu ONZ (UN International Year on Volunteers, IYV) Unia Europejska ogłosiła rok 2011 Europejskim Rokiem Wolontariatu. Jednocześnie ONZ zdecydowała się uczcić dziesiątą rocznicę swojego programu (IYV+10), aby podkreślić znaczenie wolontariuszy dla społeczeństwa.

Cztery cele Europejskiego Roku Wolontariatu 2011:

- uznanie wartości wolontariatu i zwiększenie poziomu jej świadomości w społeczeństwie;
- uczczenie wysiłków wolontariuszy;
- wzmacnianie pozycji osób i organizacji zajmujących się wolontariatem;
- praca w celu stworzenia sprzyjającego środowiska dla wolontariatu, w tym infrastruktury wolontariatu w UE.

Europejskie sieci organizacji pozarządowych zjednoczone w Sojuszu na rzecz ERW 2011

Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu włączyła się w 2010 roku do Sojuszu na rzecz ERW 2011, skupiającego europejskie sieci organizacji pozarządowych zajmujących się wolontariatem i mającego siedzibę w Europejskim Centrum Wolontariatu (CEV). Zadaniem Sojuszu jest włączenie organizacji pozarządowych w obchody Europejskiego Roku Wolontariatu. Przez cały rok 35 członków Sojuszu będzie pracować nad agendą działań na rzecz uczczenia i uznawania wolontariatu w Europie po roku 2011.

Na konferencji zamykającej Europejski Rok Wolontariatu zostaną przekazane decydyntom rekomendacje dotyczące polityki w sześciu obszarach przyszłych wyzwań. Są to:

- wolontariat spełniający wymagania jakościowe,
- ramy prawne wolontariatu,
- dążenie do sprzyjającej infrastruktury wolontariatu w Europie,
- narzędzia uznawania wolontariatu,
- wartość wolontariatu,
- wolontariat pracowniczy.

Zaangażowanie EAPN w obchody Europejskiego Roku Wolontariatu 2011

Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu po raz pierwszy zaangażowała się w obchody Europejskiego Roku Wolontariatu 2011 na grudniowej konferencji CEV pod hasłem „Wolontariat narzędziem wzmocnienia i społecznego włączenia”, która zakończyła się przyjęciem Deklaracji formułującej cztery cele.

Zaangażowanie na poziomie krajowym

Trasa promocyjna EYV 2011 Tour gościła już w Brukseli, Wiedniu, Lizbonie, Luksemburgu i Tallinie. Wkrótce zawita również do Aten i Nikozji. **Proszę sprawdzić w kalendarzu** zamieszczonym na stronie internetowej Komisji Europejskiej <http://europa.eu/volunteering/>, kiedy Tour pojawi się w Państwa kraju i jak mogą się Państwo w niego zaangażować.

Pod koniec roku, zostanie opublikowany **rocznik** informujący o tegorocznych wydarzeniach. Będzie on zawierał opowieści, opisy, sprawozdania i przydatne dokumenty. Jeśli chcą

Państwo zostać wspomniani w roczniku, prosimy po prostu podczas tego roku zaangażować się w działalność Sojuszu na rzecz ERW 2011!

To zaledwie kilka kluczowych wydarzeń i obszarów zaangażowania się w obchody ERW 2011 na szczeblu europejskim i krajowym. Organizacje działające na rzecz walki z ubóstwem mają w debacie nad wolontariatem wiele do powiedzenia, a niektórzy członkowie EAPN wykazali się już dużą aktywnością na szczeblu unijnym i krajowym. Przekażmy te wiadomości dalej!

Zarządzanie kampanią ERW 2011 i jej finansowanie

Budżet UE na ERW 2011 wynosi ok. 8 milionów euro (połowę mniej niż przeznaczono na rzecz Europejskiego Roku Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu). Uzupełnieniem tych środków są budżety państw członkowskich. Poszczególne państwa członkowskie wyznaczyły krajowe organy koordynujące, które mają pomagać zaangażować się w obchody ERW 2011 wszystkim zainteresowanym. W przeciwieństwie do roku 2010 krajowe organy koordynujące są teraz bardziej otwarte i wykazują proaktywną postawę w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Główne wydarzenia zaplanowane w ramach obchodów ERW 2011¹

Trasa promocyjna EYV 2011 Tour

Wolontariusze przez cały rok podróżują po państwach członkowskich UE, pokazując swoją pracę oraz nawiązując kontakty z decydentami politycznymi i publicznością w każdym z państw-przystanków trasy promocyjnej. Pobyt w każdym kraju będzie trwał 10 dni.

Sztafeta Reporterów ERW 2011

27 reporterów- ochotników „sztafety” będzie śledzić pracę 54 organizacji opartych na wolontariacie, przygotowując relacje dla mediów w formie pisemnej oraz materiałów audio i wideo. Pod koniec roku wszystkie relacje z różnych etapów podróży, zostaną przekazane w środkach masowego przekazu.

Cztery konferencje tematyczne związane z wolontariatem:

---

¹ Według informacji ze strony Komisji Europejskiej.

- 8 stycznia, Budapeszt: uznawanie wolontariatu;
- maj/czerwiec: uczczenie wolontariuszy i ich cennego wkładu;
- październik: wzmacnianie pozycji organizacji opartych na wolontariacie;
- grudzień: konferencja podsumowująca, poświęcona wyzwaniom przyszłości;

Narzędzia online Sojuszu na rzecz ERW 2011

Newsletter: EYV Flow

To internetowy miesięcznik prezentujący stanowiska i działania członków Sojuszu w kwestiach związanych z wolontariatem. Zawiera przydatne aktualizacje w zakresie inicjatyw partnerów instytucjonalnych i działań związanych z obchodami ERW 2011.

Pytanie miesiąca

Jest to sekcja, w której członkowie zadają pytania związane z wolontariatem, a na które goście odwiedzający stronę mogą głosować lub odpowiadać.

Internetowy Rynek Wolontariuszy

www.eyv2011.eu/online-marketplace

Na Internetowym Rynku Wolontariuszy osoby współpracujące z wolontariuszami mogą znaleźć partnerów do wspólnych projektów w ramach obchodów ERW 2011. Ponadto organizacje mogą zamieszczać tutaj ogłoszenia o ofertach dla wolontariuszy, a ci z kolei szukać odpowiednich dla siebie propozycji.

Biblioteka dydaktyczna

Zbiera wyniki badań, sprawozdania i stanowiska dotyczące wolontariatu, nawiązujące do tematów prac sześciu zespołów roboczych. W skład zespołów wchodzi zarówno członkowie Sojuszu, jak i inni działacze. Prosimy zajrzeć do naszej biblioteki i dowiedzieć się, wokół jakich zagadnień toczy się debata!

Zobowiązanie się do wolontariatu, materiały prasowe i źródła finansowania to inne narzędzia dostępne na stronie Sojuszu na rzecz ERW 2011: www.eyv2011.eu. Jeśli chcą Państwo zobowiązać się do pracy w czynie społecznym przez określony czas, proszę zrobić to na stronie Sojuszu na rzecz ERW 2011!

Niezwykłe historie zwykłych ludzi

Jeśli chcą Państwo podzielić się z rówieśnikami z całej Europy historią związaną z wolontariatem, proszę skontaktować się z Sojuszem na rzecz ERW 2011!

Wolontariat oraz walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym – wypracowywanie stanowiska Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu

Graciela Malgesini, przewodnicząca zespołu roboczego ds. włączenia społecznego EAPN

Wolontariat to najbardziej podstawowa forma charytatywnego zaangażowania obywatelskiego w naszym społeczeństwie. Polega na poświęcaniu czasu i energii oraz wykorzystywaniu umiejętności na rzecz innych z własnej woli. Wykazując troskę i zmieniając świat wokół siebie, wolontariusze łagodzą cierpienie i niwelują nierówności. W zamian uczą się nowych rzeczy i budują poczucie własnej wartości, a także zmieniają swoje życie. Ludzie decydują się na wolontariat, aby podnieść standard życia innych, a przez to również swojego własnego.

Według Parlamentu Europejskiego wolontariat można postrzegać jako antidotum na niektóre negatywne skutki globalizacji, ponieważ dzięki niemu obywatele nie są jedynie konsumentami, ale odgrywają także rolę katalizatora zmian społecznych, wywierając wpływ na działania lokalne, zmierzające ku poprawie ich sytuacji materialnej i podwyższeniu poziomu życia całej społeczności. W ten sposób promują poczucie przynależności lokalnej i wspólnoty.

Wolontariusze odgrywają ważną rolę, bo dzięki nim lokalne społeczności są coraz bardziej samowystarczalne w zakresie **opieki społecznej**. Oferują pomoc, która **skupia się na potrzebujących, ma holistyczny charakter i dostosowuje się** do lokalnych potrzeb. Osoby, które kiedyś z niej korzystały, mogą np. dzielić się informacją zwrotną i służyć radą. Wolontariusze pomagają **spajać społeczność lokalną**, ponieważ wykazują innowacyjność w wykonywaniu swojej pracy i stanowią źródło wiedzy na temat społeczności lokalnej. Mogą

tworzyć grupy **samopomocy** i podejmować **wspólne działania** na rzecz pożądaných zmian lub w celu zapobieżenia tym niepożądanym.

Wolontariat przyczynia się do włączenia społecznego i wzrostu gospodarczego

Wolontariat jest źródłem wzrostu gospodarczego. Badanie „Comparative Non-Profit Sector Project” („Projekt porównawczy sektora non-profit”) wykazało, że sektor wolontariatu składa się na ok. 2-7% PKB.

Wolontariat buduje również kapitał społeczny, jest ścieżką do integracji i zatrudnienia oraz stanowi wartość sam w sobie. Jest mechanizmem spajającym społeczności i zmniejszającym nierówności gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Umożliwiając ludziom przyczynianie się do zmian w otaczającym ich świecie – zwłaszcza ludziom tradycyjnie najbardziej dotkniętym wykluczeniem z procesów i decyzji wywierających wpływ na ich życie. Wolontariat pomaga takim osobom wzmocnić swoją pozycję i w większym stopniu kontrolować swoje życie. Dzięki temu najbardziej pokrzywdzeni przez los budują systemy sieci społecznych, które przyczyniają się do wzrostu kapitału społecznego, niezbędnego dla zapewnienia stabilności i spójności społeczności lokalnych oraz stanowiącego stałe źródło rozwoju.

Wolontariat umożliwia włączenie się w życie społeczne ludziom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem – bezrobotnym, emerytom i seniorom, niepełnosprawnym, migrantom, osobom samotnie wychowującym dzieci...

Wolontariat, zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i lokalnym, pozwala wykształcić kompetencje interkulturowe, które odgrywają kluczową rolę w walce z ksenofobią, rasizmem i dyskryminacją, a także przyczyniają się do spajania społeczeństwa.

Niestety trzeba również wspomnieć o pewnych niebezpieczeństwach. Kryzys finansowy i związane z jego zwalczaniem cięcia budżetowe stanowią poważne zagrożenia dla państwa opiekuńczego w UE. W niektórych krajach dochodzi do nadużyć – padają propozycje uczynienia z wolontariatu tańszego sposobu na zapewnienie obywatelom opieki socjalnej, co ma zgubny wpływ na zatrudnienie i usługi w sektorze publicznym. W jeszcze innych państwach ludzie doświadczający ubóstwa są zobowiązani do świadczenia pracy w charakterze wolontariuszy, co stanowi część strategii przymusowej aktywizacji.

Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu pracuje nad dokumentem prezentującym stanowisko EAPN w kwestii roli wolontariatu jako środka wzmocnienia i włączenia społecznego. Analizuje się szanse i ryzyka związane z wolontariatem jako narzędziem w walce z ubóstwem w obecnych warunkach kryzysu gospodarczego.

Zasady Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu

Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym jest złożonym procesem, w który zaangażowana jest cała gama podmiotów począwszy od rządów i instytucji UE aż po organizacje społeczne, firmy (tzw. obywatelstwo korporacyjne) oraz jednostki. Wolontariusze odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu przyczynom i negatywnym skutkom ubóstwa oraz wykluczenia społecznego, ale daleko jeszcze do pełnego wykorzystania potencjału wolontariatu.

Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu podpisała „Deklarację Brukselską CEV²”, mającą motywować wszystkich interesariuszy do działania w celu:

- 1) zwiększenia udziału wolontariuszy i organizacji opartych na wolontariacie w promowaniu wzmocnienia i włączenia społecznego – wolontariat z osobami doświadczającymi ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- 2) zwiększenia dostępu do wolontariatu i jego potencjału jako środka wzmocnienia swojej pozycji, włączenia społecznego i aktywności obywatelskiej – promowania wolontariatu podejmowanego przez osoby doświadczające ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- 3) zapewnienia powszechnego prawa do wolontariatu – stworzenia i lobbowania na rzecz sprzyjających rozwiązań prawnych, umożliwiających aktywizację osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- 4) uznania i wzmocnienia potencjału wolontariatu jako sposobu zdobywania nowych umiejętności i zwiększania swoich szans na rynku pracy.³

---

² Patrz artykuł na temat CEV na stronie 33.

³ Deklaracja Brukselska CEV w sprawie roli wolontariatu jako środka wzmocnienia i włączenia społecznego.

Obawy Europejskiej Sieci Przeciwdziałaniu Ubóstwu

W kwestii zatrudnienia:

Wolontariat może prowadzić do zatrudnienia, ale nigdy nie powinien go zastępować. Nie wolno wykorzystywać wolontariatu jako taniej alternatywy wobec zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem, zwłaszcza w sytuacji, gdy w wielu państwach członkowskich ogranicza się wydatki na opiekę socjalną świadczoną przez sektor publiczny.

W kwestii braku przejrzystych ram prawnych dotyczących wolontariatu:

Jest to kluczowy problem hamujący rozwój wolontariatu w niektórych państwach członkowskich, a zwłaszcza na szczeblu unijnym. Brak prawnej definicji sektora wolontariatu ma konkretne przełożenie na niekorzystną sytuację wielu organizacji społecznych opartych na wolontariacie w zakresie podatków, ubezpieczenia czy zwrotu kosztów działalności.

W kwestii braku uznania pracy wolontariuszy:

Dezorientacja, biurokracja i brak przejrzystych procedur mają niekiedy niekorzystny wpływ na wolontariat. Wolontariusze, którym nie okazuje się osobiście wdzięczności za ich wkład, szybko tracą motywację, a organizacja, dla której pracowali, staje w obliczu utraty wysokiej klasy współpracowników oferujących cenne umiejętności. Mozolne i monotonne prace zlecane wolontariuszom uzupełniają frustrujący obraz ich sytuacji. Wielu wolontariuszy cierpi na syndrom „wypalenia zawodowego”, który polega na fizycznym, emocjonalnym i psychicznym wyczerpaniu wskutek długotrwałego narażenia na sytuacje obciążające psychikę. Do „wypalenia” dochodzi, gdy wolontariusz czuje, że jego praca nie ma znaczenia, że przeżywa stres niewspółmierny do uzyskiwanego wsparcia i odczuwanej satysfakcji oraz gdy nie ma poczucia, że jest ważną częścią organizacji, w której pracuje.

Obchody ERW 2011 powinny pomóc w uczynieniu wolontariatu priorytetem programów politycznych w poszczególnych państwach członkowskich, co stworzy podstawy walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Portugalia – bycie wolontariuszem a promowanie wolontariatu

Sandra Araújo, EAPN Portugalia

Ok. 8% pracodawców (firm i organizacji) i 10% miejsc pracy w Europie funkcjonuje obecnie w gospodarce społecznej. Średnio 25% Europejczyków styka się z jej różnymi przejawami.

Gospodarka społeczna zyskała uznanie za łączenie w sobie wydajności ekonomicznej ze społeczną przedsiębiorczością. Taka różnorodność, siła i wiedza odgrywają kluczową rolę w poprawie i ochronie życia obywateli, zwłaszcza tych najbardziej pokrzywdzonych przez los.

W Portugalii społeczne organizacje pozarządowe (ich liczbę szacuje się na 4500) wypracowują 5% PKB, zatrudniają 270 000 osób i współpracując z tysiącami wolontariuszy.

Organizacje te, jako część tzw. trzeciego sektora, promują spójność społeczną i równość szans. Trzeba podkreślić, że odgrywają również ważną rolę w łączeniu wysokiej jakości zatrudnienia z tworzeniem miejsc pracy dla wszystkich, również tych najbardziej bezbronnych.

Wolontariat społeczny polega na poświęcaniu wiedzy, czasu i determinacji służbie innym. Wolontariusz przyczynia się do włączenia społecznego i zawodowego ludzi, którzy w pewnym momencie swojego życia – z różnych powodów – utracili więzy z życiem społecznym lub zawodowym albo też zostali z niego wykluczeni.

Wolontariat nigdy nie może zwalniać władz publicznych ze spoczywającej na nich odpowiedzialności

Rosnące wymagania jakościowe oznaczają jednak konieczność stworzenia pewnych wytycznych – regulujących warunki korzystania z pomocy wolontariuszy i definiujących pełnione przez nich funkcje. Nie wolno wykorzystywać wolontariatu jako pretekstu do wpędzania ludzi w „pułapkę ubóstwa”, ograniczania wagi aktywnej postawy obywatelskiej czy też zwalniania władz publicznych ze spoczywającej na nich odpowiedzialności w zakresie promowania idei sprawiedliwości społecznej.

Wolontariat to jeden ze sposobów korzystania z praw obywatelskich poprzez pracę opartą na ludzkich umiejętnościach i pragnieniu zmian, dzięki czemu można zadbać o to, by wszyscy

zaangażowani obywatele mieli możliwość wspólnego budowania lepszej przyszłości dla siebie i osób, które mogą na to zaangażowanie liczyć.

ERW 2011 w Portugalii

Głównym celem ERW 2011 jest zachęcanie instytucji Unii Europejskiej, państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych do podejmowania wysiłków na rzecz poprawy warunków pracy wolontariuszy w ramach społeczeństw obywatelskich w UE i zwiększania widoczności działań prospołecznych oraz zapewniania wsparcia podejmującym je osobom.

Każde państwo członkowskie wyznaczyło krajowy organ koordynujący, który odpowiada za organizację ERW 2011 i aktywny w nim udział. W Portugalii organ ten to Conselho Nacional de Promoção do Voluntariado (Krajowa Rada Promocji Wolontariatu).

EAPN Portugalia zawsze bardzo angażowała się w obchody corocznych kampanii UE, inicjując lub uwidaczniając związane z nimi działania. Program pracy na 2011 rok jako kluczowy cel zakłada promocję aktywnej postawy portugalskiego społeczeństwa obywatelskiego. Mając to na uwadze, EAPN Portugalia podejmie wiele działań⁴ w związku z obchodami ERW 2011 we wszystkich regionach kraju, promując swoją wizję wolontariatu.

Wszystkie działania podejmowane przez EAPN Portugalia łączy wspólny cel: wyjście do obywateli z przesłaniem, że każdy z nas – wspólnie z innymi czy w pojedynkę – ma obowiązek odegrać swoją rolę w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Wolontariusze w Portugalii

Badanie przeprowadzone w roku 2010⁵ ujawniło następujące informacje o sylwetkach wolontariuszy i motywacjach, którymi się kierują:

- Wolontariusze zwykle nawiązują kontakt z organizacjami dla których pracują, przez krewnych i przyjaciół (39,8%), a także parafie (29,7%).
- Kierują się zwykle altruizmem (50%) lub chęcią dokonania czegoś osobiście (33,7%).

⁴ M. in. kampanie informacyjne, działania mające na celu zwiększanie świadomości społecznej i szkolenia skierowane do społeczeństwa obywatelskiego jako takiego, jak również do konkretnych grup społecznych – szkół, uniwersytetów, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw. Więcej informacji można znaleźć na stronie www.eapn.pt.

⁵ ENTRAJUDA, Alguns dados relativos ao Voluntariado em Portugal, styczeń 2011. We współpracy z portugalskimi bankami żywności, organizacją ENTRAJUDA i Portugalskim Uniwersytetem Katolickim przy udziale Centrum Badań i Sondaży (CESOP) oraz Centrum Badań nad Pracą Społeczną i Socjologią (CESSS).

- 78,4% to wolontariusze regularnie współpracujący z jakąś organizacją (przynajmniej raz w tygodniu).
- 56,8% organizacji współpracuje z 1-10 wolontariuszkami, a 56,6% z 1-10 wolontariuszami.
- 56,5% wolontariuszy to osoby w wieku 56+ (56-65 lat), a 41,6% to emeryci. 10,9% stanowią studenci. 28,1% wolontariuszy jest aktywnych zawodowo, a 7,3% pozostaje bez pracy.

Rząd Wielkiej Brytanii – program budowania wielkiego społeczeństwa („Big Society”) a wolontariat

Colin Hampton, członek EAPN oraz członek zarządu National Unemployed Centres (Krajowych Centrów dla Bezrobotnych)

W maju 2010 roku władzę w Wielkiej Brytanii objęła Partia Konserwatywna. Jej główną inicjatywą polityczną jest program budowania wielkiego społeczeństwa – „Big Society”. Choć wiele osób zastanawiało się, jak w praktyce będzie wyglądała realizacja programu, nie było wątpliwości co do tego, że miał on podłoże ideologiczne. Większość członków Partii Konserwatywnej wyraźnie sprzeciwia się rosnącemu znaczeniu władz centralnych (tzw. „Big Government” – „Wielki Rząd”), szukając możliwości ograniczenia wydatków publicznych (z wyjątkiem budżetu armii) i roli państwa.

W przeszłości doprowadziło to do tego, że Partii Konserwatywnej w Wielkiej Brytanii przypięto łatkę „tej niedobrej”, nieprzejmującej się zbytnio beneficjentami wydatków publicznych, szczególnie dotkliwie odczuwającymi cięcia w budżecie. Środkiem zaradczym – zdaniem konserwatystów – ma okazać się właśnie program „Big Society” jako alternatywa wobec „Big Government”.

Innymi słowy: lukę powstałą w wyniku dalszego ograniczania państwa opiekuńczego mają wypełnić inicjatywy społeczne, towarzystwa wzajemne i spółdzielnie oparte na większej samodzielności obywateli i sąsiedzkim altruizmie. Takie postrzeganie społeczeństwa wywodzi się z założenia, że wolontariat odegra kluczową rolę w zastępowaniu ustawowej opieki socjalnej, a także zatrudnianiu osób, które straciły pracę w sektorze publicznym. Politycy sprzedają ten pomysł, kreśląc obraz państwowej opieki socjalnej jako rozwiązania dalekiego od potrzeb obywateli i niedostosowanego do zmian zachodzących w społeczeństwie. „Big Society” ma natomiast „przekazywać sprawy w ręce obywateli” i „w całości do nich należeć”, dzięki czemu beneficjenci pomocy społecznej będą mieć większy wpływ na kształt usług, z których korzystają. Mantra autorów programu brzmi: „to ludzie, a nie rząd, wiedzą najlepiej”.

Kurczące się społeczeństwo...

Bardzo niewielu komentatorów odczuło potrzebę zajrzenia do podręcznika historii, z którego mogliby dowiedzieć się, dlaczego Wielka Brytania przerodziła się kiedyś w państwo opiekuńcze. Jednym z głównych powodów była właśnie klęska towarzystw wzajemnych i idei samodzielnych społeczności, które nie sprostały wyzwaniu zapewnienia kompleksowej ochrony zdrowia, opieki nad seniorami i wielu innym zadaniom, które zostały następnie przejęte przez władze samorządowe. Wielu ludzi zostawało z niczym i musiało zmierzyć się z brutalną rzeczywistością braku zorganizowanych i powszechnych rozwiązań społecznych, narażając obywateli na niegodne warunki życia. Co gorsza, krytycy koncepcji „Big Society” zwracają uwagę, że jest ona wykorzystywana jako zasłona dymna dla radykalnych cięć w wydatkach publicznych, co doprowadzi do tego, że to najbiedniejsi poniosą koszty deficytu budżetowego wywołanego przez kryzys w sektorze bankowym.

Bez „Big Society” Wielka Brytania i tak cieszy się rozbudowanym sektorem pozarządowym, opartym na społecznej pracy wolontariuszy. Jeśli działające w nim organizacje choć przez chwilę pomyślały, że będą beneficjentami „nowego” podejścia, o którym trąbi Partia Konserwatywna, to najwyraźniej będą musiały głębiej się nad tym zastanowić. Według organizacji związkowej Trade Union Congress (TUC) sektor pozarządowy w Wielkiej Brytanii straci w nadchodzącym roku finansowym dotacje w wysokości około 4,5 miliarda funtów. Brendan Barber, sekretarz generalny TUC, powiedział: „Te potworne, umotywowane ideologicznie cięcia odbiją się na najbiedniejszych i najbardziej bezbronnych społecznościach w naszym kraju, osłabiając społeczeństwo obywatelskie w momencie, kiedy kraj potrzebuje go bardziej niż kiedykolwiek wcześniej”.

Władze miejskie w Liverpoolu zrezygnowały z udziału w projekcie pilotażowym programu „Big Society” uznając, że uczestnictwo w programie będzie dla miasta za drogie. Tymczasem Dame Elisabeth Hoodles, kierująca Community Service Volunteers (CSV) – największą organizacją charytatywną w Wielkiej Brytanii opartą na wolontariacie, powiedziała, że cięcia w budżecie samorządowym utrudnią wolontariuszom pracę!

Nie brakuje jednak sępów, które tylko czekają, żeby zarobić na outsourcingu zadań wykonywanych do tej pory przez sektor publiczny. Ci działający w majestacie prawa rozbójnicy – razem z potentatami tzw. trzeciego sektora – tylko czyhają, żeby na programie

Big Society zbić fortunę. Razem ze stale rosnącą grupą krzykaczy – domagających się, aby osoby otrzymujące pomoc społeczną musiały w zamian wykonywać jakąś pracę – sępy prawdopodobnie doprowadzą do tego, że idea „wymuszonego wolontariatu” uzupełni altruistyczną mozaikę układaną przez nowy rząd. „Big Society” być może znajdzie zwolenników w bogatych społecznościach, które mają stosowne środki, aby zapanować nad wolontariatem i uruchomić przedsiębiorczość oraz różne inicjatywy – rząd będzie chełpić się ich przykładem, nie posiadając się z radości. Tymczasem istnieją obawy, że dla wielu z nas – zamieszkujących niedofinansowane rejony nędzy, bezrobocia i rosnącego popytu na pomoc społeczną, którą się właśnie ogranicza – program Wielkiego Społeczeństwa będzie oznaczać społeczeństwo znacznie ograniczone.

Wolontariat w Bułgarii – potrzeba nowoczesnej wizji

Maria Jeliaskova, EAPN Bułgaria

Od 2001 roku (obchodzonego przez ONZ jako Rok Wolontariatu) różne organizacje pozarządowe starają się doprowadzić do uregulowania kwestii związanych z wolontariatem na szczeblu krajowym. Wolontariat nadal jednak nie został objęty żadnymi ramami prawnymi. Nie stworzono rejestru organizacji, a nawet nie opracowano standardów ich pracy. W tym czasie niektóre organizacje, jak np. Czerwony Krzyż, uchwaliły swoje własne statuty. Oczekuje się, że jednym w efektów ERW 2011 będzie przyjęcie potrzebnej sektorowi wolontariatu ustawy, a przynajmniej osiągnięcie w tej kwestii większego konsensusu. EAPN Bułgaria od dawna interesuje się wolontariatem – głównie dzięki dr Antoanecie Zlatkovej⁶, która poświęciła mnóstwo czasu i sił na promowanie debat nad pracą nieodpłatną, w tym pracą wolontariuszy. Tematami tych debat były trzy główne dylematy obecnej sytuacji:

1. Zagrożenie dla wolontariatu

Wiele spontanicznych inicjatyw oddolnych – takich, jak grupy samopomocowe, współpraca na poziomie lokalnym czy też indywidualne i grupowe akcje podejmowane w czynie społecznym – odgrywa ważną rolę w różnych strategiach przetrwania obieranych w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Inicjatywy te angażują znaczną liczbę wolontariuszy. Warto wspomnieć o Narodowej Inicjatywie Społecznej przeciwko Samowoli Naturalnych Monopolistów⁷ – ruchu społecznym skierowanym przeciwko decyzjom świadczących usługi publiczne operatorów sieci komórkowych oraz ich porozumieniom kartelowym. Innym przykładem mogą być ludzie działający jako lokalni rzecznicy praw obywatelskich w wielu społecznościach lokalnych.

Do dalszych podziałów społecznych, osłabiających ludzką współpracę i solidarność, prowadzi jednak niczym nierównoważona dominacja ideologii opartych na zasadach gry o sumie zerowej, w której zysk jednej strony oznacza analogiczną stratę drugiej. Ideologie te niosą

---

⁶ Antoaneta Zlatkova była doktorem ekonomii, a mimo to przez ponad dziesięć lat nie mogła znaleźć pracy. Od 2004 roku aż do śmierci w lutym 2010 roku była wolontariuszką w EAPN Bułgaria. Brała aktywny udział w wielu działaniach podejmowanych przez organizację. Uczestniczyła w IV i V Europejskim Spotkaniu Osób Doświadczonych Ubóstwem. Po śmierci jej prace ukazały się w książce „Unpaid Labor and the Combat with Poverty” („Nieodpłatna praca a walka z ubóstwem”), wydanej w Sofii w 2010 roku (po angielsku i bułgarsku).

⁷ Chodzi o przedsiębiorstwa dostarczające energię elektryczną, wodę, ciepło i gaz ziemny.

antyspołeczne przesłania (przykładem niech będzie oficjalne poparcie dla narastających nierówności i ubóstwa, wszechobecne nastawienie wyłącznie na zysk, rosnące poczucie niepewności itp.). Skutki to: stosunkowo niski odsetek osób angażujących się w wolontariat (tylko 10% społeczeństwa, podczas gdy w całej UE wolontariuszem jest średnio co trzeci obywatel), niedocenianie opartych na wolontariacie działań i ich wartości oraz zgubny wpływ na procesy wychowawcze i socjalizacyjne, które prowadzą do indywidualizacji i atomizacji społeczeństwa, co osłabia gotowość do poświęcania się pracy na rzecz dobra wspólnego.

Bułgaria przestrzega wspólnych ram UE dotyczących ERW 2011, starając się rozpowszechnić informacje o wolontariacie i podjąć wysiłki w celu przyciągnięcia większej liczby wolontariuszy. Do podejmowanych działań należy aktywny udział w ogólnoeuropejskich inicjatywach⁸, jak też organizacja wydarzeń w samej Bułgarii⁹. Krajowym organem koordynującym obchody ERW 2011 jest Ministerstwo Kultury, współpracujące w zakresie poszczególnych przedsięwzięć z Ministerstwem Sportu, Ministerstwem Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej.

2. Wątpliwości co do zakresu działań wolontariuszy

Poza brakiem krajowych ram prawnych istotnym problemem bułgarskiego wolontariatu jest wyraźna tendencja, polegająca na zamykaniu go w dziewiętnastowiecznym paradygmacie – zaangażowanie obywateli ogranicza się do działań paternalistycznych i dobroczynnych podejmowanych w określonych sytuacjach kryzysowych. Przykładami mogą być akcje na rzecz ofiar klęsk żywiołowych, wolontariat będący ostatnią instancją pomocową (zapewniającą przetrwanie jednostki i rodziny), niespójne działania niosące jednorazową pomoc lub wspólne inicjatywy, jak choćby sprzątanie terenów zielonych itp. W ten sposób wzmacnia się i konserwuje intelektualne królestwo leninowskich „subotników”¹⁰.

⁸ Udział organizacji opartych na wolontariacie w procesie rekrutacyjnym KE, trasie promocyjnej ERW 2011, prezentacji osobistych historii wolontariuszy, konferencjach międzynarodowych, konkursie UE dla reporterów-wolontariuszy itp.

⁹ Takich jak konferencje, szkolenia, inicjatywy młodzieżowe, promowane przez różne organizacje pozarządowe, w tym Czerwony Krzyż, Fundację Lale, Krajowy Sojusz Wolontariuszy itp.

¹⁰ „Subotnik” i „voskresnik” (od rosyjskich słów oznaczających „sobotę” i „niedzielę”) – po przejściu władzy przez bolszewików były to dni pracy w czynie społecznym. Ich tradycje kontynuuje się współcześnie w Rosji i kilku innych byłych republikach radzieckich. „Subotniki” organizuje się zwłaszcza w celu sprzątania ulic, konserwowania obiektów komunalnych, przeprowadzania zbiórek materiałów nadających się do recyklingu i innych prac społecznych (źródło: Wikipedia).

Dlatego też opisane wyżej spontaniczne inicjatywy społeczne nie są ujmowane jako wolontariat w debacie publicznej i krajowych statystykach. W zasadzie działań takich nie łączy się z ERW 2011. W dużej mierze nie spotykają się one z należnym uznaniem i nie są doceniane. Trudno jest więc przekonać decydentów, że konieczne są ramy prawne dla wolontariatu, ponieważ istnieje niebezpieczeństwo, że ustawa mogłaby chronić interesy dużych organizacji współpracujących z wolontariuszami kosztem oddolnych grup samopomocowych, spontanicznych ruchów społecznych i prawdziwych działań indywidualnych, dążących do promocji wspólnych interesów.

Wydaje się, że istnieje wyraźne rozróżnienie między sektorem organizacji pozarządowych (wewnętrznie podzielonym) a spontanicznymi inicjatywami, bardzo cenionymi przez opinię publiczną. Ważnym celem ERW 2011 mogłoby być zmniejszenie rozziwu między biurokratyzowanym stanowiskiem organizacji pozarządowych – postrzegających wolontariat jako pracę w wielkich organizacjach o silnej pozycji, które wykorzystują powszechnie znane kanały, aby interweniować w sytuacjach kryzysowych – a opinią publiczną, dla której liczy się ochotnicza praca w interesie społecznym. Jeśli bułgarski wolontariat nadal w dużym stopniu ma polegać na organizacjach charytatywnych i podejmowaniu interwencji w sytuacjach kryzysowych, nowoczesna wizja powinna podporządkować tę działalność szerszej koncepcji altruizmu.

3. Wolontariat a włączenie społeczne

Nakreślony powyżej obraz wewnętrznie podzielonego wolontariatu o ograniczonym zasięgu ukazuje przyczyny, które zmniejszają wartość dodaną pracy bułgarskich wolontariuszy i jej potencjalny wpływ na społeczeństwo. Wolontariat mógłby być ważnym narzędziem włączenia społecznego, gdyby przemyślano formy działań i otworzono go na działalność rzucającą wyzwanie problemom hamującym wzrost, sprawne zarządzanie i rozwój. To właśnie braki w tym zakresie w dużym stopniu wywołały kryzys, z którym się teraz zmagamy. Obecne mechanizmy podejmowania decyzji nie są w stanie wchłonąć i wykorzystać energii tkwiącej w gotowości obywateli do aktywnego udziału w życiu społecznym. Mamy do czynienia z tzw. erozją demokracji uczestniczącej¹¹. Wciąż nie potrafimy neutralizować ułomności poprzez zwiększanie uczestnictwa obywateli w procesach

---

¹¹ Pojęcie „erozji” jest szeroko akceptowane i dyskutowane. Por. np. Vibert, F., *The Rise of the Unelected*”, Cambridge 2007.

decyzyjnych. Jak zauważył F. Vibert, „Demokracja to szansa, którą albo się wykorzystuje, albo zaraz traci”¹².

Zwłaszcza na poziomie lokalnym, choć nie tylko, prawdziwa promocja uczestnictwa wymaga stworzenia kanałów, które umożliwiłyby włączanie w procesy decyzyjne różnych warstw społeczeństwa, w tym ludzi doświadczających wykluczenia w największym stopniu. Taką działalność należałoby uznać za cenioną formę wolontariatu we wspólnym interesie. Mogłaby ona dostarczyć nam nowej wiedzy i prorozwojowych perspektyw, kwestionując aktualne wyobrażenia o tym, co leży we wspólnym interesie demokratycznej społeczności i demokratycznego społeczeństwa. Nie ma wątpliwości, że tego typu działania w interesie społecznym są wolontariatem *per se*. Przekładają się one na większy poziom przejrzystości oraz rosnące wśród obywateli poczucie odpowiedzialności za własny rozwój. Nowoczesna wizja wolontariatu jest bardzo potrzebna. Należy go poszerzać i pogłębiać, aby lepiej odzwierciedlał potrzeby XXI wieku.

---

¹² Op. cit., str. 56.

Polska pragnie zrobić krok naprzód w kierunku strategicznego podejścia do wolontariatu

Kamila Płowiec, Sekretarz EAPN Polska/Wrzos i Pierre Klein, wiceprzewodniczący EAPN Polska/ATD Polska

Dostępne badania wskazują, że poziom zaangażowania Polaków w wolontariat jest znacznie niższy niż średnia w Unii Europejskiej, wynosząca 23 %. Tylko 12,9%, a więc ok. 3,8 mln obywateli, zadeklarowało w listopadzie 2009 roku, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poświęciło czas na pracę w organizacji społecznej lub grupie nieformalnej.

Niski poziom aktywności wolontariuszy w Polsce jest najbardziej widocznym przejawem konkretnych przeszkód, które ograniczają rozwój wolontariatu. ERW 2011 jest szansą, aby zmierzyć się z tymi problemami.

Funkcję krajowego organu koordynującego, właściwego dla spraw związanych z działalnością pożytku publicznego i wolontariatem, objęło Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Wolontariat został uznany za „dodatkowy element kształtujący wizerunek polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej”, a więc również Ministerstwo Spraw Zagranicznych podjęło działania związane z rozwojem wolontariatu i jego promocją¹³.

W roku 2010 powołano Międzysektorowy Zespół Roboczy ds. Europejskiego Roku Wolontariatu, w skład którego wchodzi przedstawiciele instytucji administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych aktywnych w obszarze wolontariatu, zarówno w wymiarze ogólnym, jak i sektorowym¹⁴. Zespół, którego członkiem jest również EAPN Polska, wyznaczył krajowe priorytety związane z ERW 2011 i opracował „Krajowy Plan Działania dla Europejskiego Roku Wolontariatu 2011”.

Ambicją Polski jest wykorzystanie szansy, jaką niesie ze sobą ERW 2011 oraz zbiegające się z nim w czasie przewodnictwo Polski w Radzie UE, do podjęcia prac nad wzmocnieniem strategicznego podejścia do wolontariatu w Polsce. Planuje się opracowanie dokumentów strategicznych (m.in. dotyczących kapitału ludzkiego, społecznego, edukacji i rynku pracy) oraz „Długofalowej polityki rozwoju wolontariatu”. Konferencja zamykająca ERW 2011 pomoże w promocji tych dokumentów.

¹³ Wnioski z wydarzeń związanych z ERW 2011 odbywających się w drugim kwartale 2011 będą przedstawiane na forum 27 państw członkowskich podczas oficjalnych spotkań organizowanych zgodnie z kalendarzem polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej.

¹⁴ Np. wolontariat studencki, hospicyjny, senioralny, sportowy.

EAPN Polska ocenia, że istnieje wiele obszarów, w których można by zwiększyć wykorzystanie wolontariatu, zarówno w Polsce, jak i w całej Europie. Są to:

- zatrudnienie (zdobywanie przez wolontariuszy nowych kompetencji zawodowych),
- pomoc społeczna/praca społeczna (w kontekście włączenia społecznego i integracji społecznej),
- wyrównywanie szans (walka z wykluczeniem społecznym poprzez międzynarodowe programy wymiany dla osób doświadczających ubóstwa i pomagających im wolontariuszy),
- edukacja (nawiązanie do programu „Uczenie się przez całe życie” oraz włączenia społecznego osób, które nie uczestniczyły w powszechnym systemie oświaty),
- zwiększanie mobilności społecznej („aktywność osób starszych” – wolontariat europejski rozszerzony o udział osób starszych),
- rozwój społeczeństwa informacyjnego (e-wolontariat oraz e-integracja),
- polityka zagraniczna (pomoc humanitarna),
- kultura,
- wolontariat sportowy (zwłaszcza w kontekście Euro 2012),
- wsparcie przedsiębiorstw (w ramach społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw).

Dla EAPN Polska kluczowe znaczenie ma związek między Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym 2010, Europejskim Rokiem Wolontariatu 2011 oraz Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej 2012. Wolontariat musi odegrać ważną rolę w każdej powyższych kwestii.

Wydarzenia związane z obchodami ERW 2011 w Polsce

luty 2011 W drugiej połowie lutego 2011 roku ogłoszono konkurs na dotację, w którym mogą wziąć udział organizacje pozarządowe.

maj 2011 Międzynarodowe seminarium „Prawna rzeczywistość funkcjonowania wolontariatu w Europie”.

wrzesień 2011 Międzynarodowa konferencja poświęcona e-wolontariatowi.

wrzesień 2011 Trasa promocyjna EYV 2011 Tour jest jednym z kluczowych projektów, w których Polska bierze udział. Pawilon promocyjny będzie ustawiony w Warszawie w dniach 1-14 **września 2011** roku. Wydarzenie będzie koordynowane wspólnie przez przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz administrację publiczną. Zostanie ono podzielone na tak zwane dni tematyczne – np. **9 września** będzie dniem poświęconym **ubóstwu**, koordynowanym przez Caritas.

grudzień 2011 Zostanie otwarta strona poświęcona konferencji zamykającej ERW 2011. Jej zadaniem będzie informowanie oraz promowanie najlepszych praktyk w ramach ERW 2011. Planuje się również internetową kampanię informacyjną w mediach społecznościowych, skierowaną w szczególności do młodzieży.

Uznawanie nieodpłatnej pracy wolontariuszy za niepieniężny wkład własny beneficjenta środków z funduszy strukturalnych

Brian Harvey, niezależny analityk społeczny

Wolontariusze odgrywają kluczową rolę w działalności organizacji pozarządowych. Wspierają włączenie społeczne – świadcząc usługi, biorąc aktywny udział w opracowywaniu projektów czy też pracując w strukturach zarządczych jako przedstawiciele lub pełniąc funkcje rzeczników. Zgodnie z § 56.2 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006 czas i umiejętności wolontariuszy mogą być uznawane za niepieniężny wkład własny beneficjenta przy przyznawaniu dofinansowania na projekty realizowane w ramach funduszy strukturalnych, o ile takie rozwiązanie zostanie dopuszczone w danym państwie członkowskim, a wartość wkładu nie przekroczy kwoty dofinansowania przyznanej z funduszy. W jakim jednak stopniu ta szansa na większe dotacje jest rzeczywiście wykorzystywana? Jakie są zalety i wady możliwości rozliczenia wkładu wnoszonego przez wolontariuszy?

Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności to narzędzia finansowe, których celem jest realizacja europejskiej polityki spójności, nazywanej również polityką regionalną Unii Europejskiej. Dążą one do zmniejszania dysproporcji występujących pomiędzy poszczególnymi regionami w zakresie dochodów, zamożności i szans. Wszystkie regiony UE mogą ubiegać się o środki z funduszy i programów działających w ramach tej polityki. Najbiedniejsze regiony naturalnie otrzymują największą pomoc. W skład funduszy strukturalnych wchodzi Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejski Fundusz Społeczny (EFS). To właśnie w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, a także wspólnej polityki rolnej (WPR) Unia Europejska przyznaje najwięcej dotacji, które pochłaniają większość jej budżetu.

Sytuacja, w której nikt nie przegrywa?

Biorąc pod uwagę powyższe uwagi, można by oczekiwać, że wolontariusze wnoszą ważny wkład niepieniężny do wszystkich projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, działające na rzecz włączenia społecznego w ramach funduszy strukturalnych. Wydawać by się mogło, że mamy tu do czynienia z sytuacją, w której nikt nie przegrywa – wolontariat cieszy się uznaniem, podczas gdy organizacje pozarządowe mogą dzięki zaangażowaniu

wolontariuszy rozwiązywać swoje problemy finansowe. Czy tak się jednak rzeczywiście dzieje?

Informacje dostarczone przez European Training Centre (Europejskie Centrum Szkoleń) z siedzibą w Paryżu oraz wyniki obrad okrągłego stołu (ze stycznia 2011 roku), poświęconych przeglądowi regulacji finansowych wskazują, że niepieniężne wkłady wolontariuszy są rozliczane w ramach starań o dofinansowanie tylko w dwóch regionach Unii Europejskiej – w Bawarii (gdzie znany jest jednak tylko jeden taki projekt) oraz w Walii.

System działał też w Anglii, ale tylko do 2007 roku. Zielone światło dały takiemu rozwiązaniu również Francja, Bułgaria, Irlandia i Włochy. Nie znamy jednak w tych krajach ani jednego projektu, który rozliczałby niepieniężny wkład wolontariuszy. Czy mamy tu do czynienia z kolejnym przykładem niewykorzystywania w pełni potencjału, jaki tkwi w funduszach strukturalnych?

Co wiemy...

Jak wskazują wyniki obrad okrągłego stołu, niepieniężne wkłady wolontariuszy „nie są wykorzystywane, ponieważ w praktyce urzędnicy nie wiedzą, jak mierzyć wartość takich wkładów i unikać ryzyka”. Oto dostępne nam dane:

- We Francji niepieniężne wkłady wnoszone przez wolontariuszy są nieformalnie uznawane przy przyznawaniu środków z funduszy strukturalnych od 1999 roku – to od organizacji pozarządowych zależy, na ile uczciwie oszacują one wartość wkładów niepieniężnych w postaci nieodpłatnej pracy wolontariuszy.
- Rząd włoski umożliwił wnoszenie przez organizacje pozarządowe wkładów w postaci nieodpłatnej pracy wolontariuszy na rzecz solidarności społecznej ustawą o wolontariacie z 1991 roku – wprowadzono ją jednak w życie dopiero w sierpniu 2010 roku, a następnie ograniczono wartość takich wkładów do 10% kwoty dofinansowania.
- Bułgaria wprowadziła możliwość rozliczania wkładów niepieniężnych pod siedmioma warunkami w §62 dekretu z 21 marca 2007 roku.
- Rozliczanie wkładów niepieniężnych zostało dopuszczone w Irlandii pod pięcioma warunkami zgodnie z §4 zasad kwalifikowalności.

- W Anglii projekty współfinansowane z funduszy strukturalnych rozliczały wkłady niepieniężne na dużą skalę w latach 2000-2006. W roku 2007 zlikwidowano jednak tę możliwość. Czas pracy był rozliczany zgodnie z poziomem odpowiedzialności ponoszonej przez danego wolontariusza, począwszy od pracownika administracyjnego (16 300 £ rocznie lub 9,38 £ na godzinę) poprzez grupę kolejnych stanowisk (np. analityk, koordynator) aż po pozycję menedżera (29 000 £ rocznie lub 16,76 £ na godzinę). Godziny pracy były zapisywane na kartach kontrolnych. Angielskie organizacje oparte na wolontariacie uznawały odchodzących wolontariuszy za „rzeczywistą stratę” w ramach programu Europejskiego Funduszu Społecznego. Najwyraźniej urzędnicy w ministerstwach uznali jednak, że rozliczanie czasu pracy wolontariusza jest zbyt trudne w obsłudze i nastęcza nadmiernych trudności administracyjnych.
- Mamy jeden przykład z Bawarii, gdzie zasady określające dostęp do środków publicznych dopuszczają uwzględnienie niepieniężnych wkładów własnych w postaci pracy wolontariuszy. Chodzi o renowację zamku Rieneck w Würzburgu. Dopuszczono tam uwzględnienie nieodpłatnej pracy harcerzy w ramach Europejskiego Programu Wolontariatu Harcerskiego (European Scouts Voluntary Programme).

Z możliwości rozliczania niepieniężnych wkładów własnych przy ubieganiu się o dofinansowanie z funduszy strukturalnych w największym stopniu korzysta Walia. Organizacje pozarządowe działające na rzecz włączenia społecznego przeprowadziły tam kampanię, dzięki której rozliczanie takich wkładów zostało dopuszczone w 2005 roku – w ostatniej chwili, aby zdążyć je jeszcze wykorzystać w bieżącej edycji funduszy strukturalnych w 2007 roku. Walijska Rada ds. Wolontariatu (Welsh Council for Voluntary Action – WCVA) promuje korzystanie przez organizacje pozarządowe działające na rzecz włączenia społecznego zarówno ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), jak i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Odbywa się to w drodze przetargów publicznych w ramach projektu „The engagement gateway” („Zaangażowanie szansą na ratunek”), którym zarządza WCVA. Jest on realizowany w ramach programów konwergencji i konkurencyjności pod wspólną nazwą „Increasing employment and tackling economic inactivity” („Zwiększanie zatrudnienia i walka z gospodarczą pasywnością”). Za cel postawiono sobie osiągnięcie liczby 32 000 uczestników. W ramach „The engagement gateway” przyznawane są dotacje w kwotach od 25 000 £ ($\approx$ 29 230 €) do 150 000 £ ($\approx$ 175

000 €), a praca wolontariuszy może składać się na znaczną część wkładu własnego organizacji pozarządowej. Wartość wkładu niepieniężnego jest mierzona, oceniana i rozliczana według zasad podobnych do tych, które obowiązywały w Anglii. Można jednak rozliczać pracę tylko tych osób, które są wyłącznie wolontariuszami – nie wolno uwzględniać pracy osób zatrudnionych, które pracują nieodpłatnie po godzinach.

Podczas obrad okrągłego stołu zaprezentowano pewien przykład. W ramach akcji „Active in your community” („Bierz aktywny udział w życiu swojej społeczności”), prowadzonej w Bridgend i Rhondda Cynon Taf – obszarach o wysokim bezrobociu związanym z zamknięciem kopalń – stu wolontariuszy-seniorów pomagało w realizacji projektu na rzecz włączania obywateli w życie społeczności oraz uczenia się i zdobywania umiejętności przez całe życie. Koszt projektu wyniósł 100 897 £ (≈ 118 000 €), z czego 50 137 £ (≈ 58 620 €) pochodziło z EFS, a 50 760 £ (≈ 59 350 €) ze środków akcji „Active in your community”, z czego 22 402 £ (≈ 26 200 €) stanowiło wkład niepieniężny w postaci nieodpłatnej pracy stu wolontariuszy.

Są to jedyne znane nam przykłady uznawania nieodpłatnej pracy wolontariuszy za niepieniężny wkład własny beneficjenta środków z funduszy strukturalnych w 27 państwach członkowskich. Czy wkłady niepieniężne będą uwzględniane przy przyznawaniu dotacji i świadczeniu pomocy doradczej na całym świecie? Mogłoby to pomóc znacznie zwiększyć skuteczność funduszy strukturalnych w walce z wykluczeniem społecznym. Jeśli Unia Europejska naprawdę chce uczcić rok 2011 jako Europejski Rok Wolontariatu, powinna zmienić rozporządzenie nr 1083/2006 tak, aby wprowadzało ono obowiązek honorowania wkładów niepieniężnych w postaci nieodpłatnej pracy wolontariuszy w ramach funduszy strukturalnych w każdym państwie członkowskim.

Odpowiednia rekomendacja zostanie uwzględniona w dokumencie dotyczącym roli wolontariatu w ramach funduszy strukturalnych, przygotowywanym przez Zespół Roboczy EAPN ds. Funduszy Strukturalnych.

Źródła:

Addarii, Filippo; Amicis, Luisa de; Flanagan, Tamara: *The economic value of volunteering and contribution in kind – roundtable discussion on European financial regulation review and civil society*. Bruksela, 2011.

European Training Centre (ETC): *In-kind contributions*. Paryż, bez daty.

100 milionów europejskich wolontariuszy zasługuje na uznanie

Aur lie Storme, pracownik CEV ds. komunikacji i pozyskiwania nowych czlonk w

Ponad 100 milionów Europejczyków angaჟuje się w wolontariat, ჟyj c w duchu solidarnosci i w ten sposób zmieniając oblicze naszego społeczeństwa. Sondaჟ Eurobarometru z 2006 roku wykazał, ჟe 3 na 10 Europejczyków przyznaje się do działalnosci w ramach wolontariatu. Niemal 80% ankietowanych stwierdziło, ჟe wolontariat to w zna część demokratycznego ჟycia w Europie.

Korzyści z wolontariatu czerpie ogół społeczeństwa

Istnieje szeroki wachlarz pojęć, definicji i tradycji związanych z wolontariatem. Uniwersalne w skali całej Europy jest jednak to, ჟe korzyści z wolontariatu czerpią zarówno pojedynczy wolontariusze, jak i ogół społeczeństwa – wszędzie tam, gdzie ludzie ł cz  swoje siły w działaniach niosących wzajemną pomoc, wspierają bliźnich w potrzebie, chroni  srodowisko, walcz  o prawa człowieka, a takჟe pomagają zadbać o to, by kaჟdy mógł ჟyć na przyzwoitym poziomie. Wszystko to prowadzi do znacznego zwiększenia sp jnosci społecznej.

Kierując się powyჟszymi załozeniami CEV d ჟy do:

- promowania i honorowania wolontariatu jako przejawu aktywnosci obywatelskiej w Europie; działania te podejmowane są wobec opinii publicznej, mediów, przedsiębiorstw i decydentów politycznych na wszystkich istotnych szczeblach administracji państwowej;
- promowania i wspierania roli infrastruktury wolontariatu w rozwijaniu wolontariatu jako przejawu aktywnosci obywatelskiej w Europie;
- promowania innowacji i dobrych praktyk na polu wspierania i wzmacniania wolontariatu, udziału w ჟyciu społecznym i aktywnosci obywatelskiej poprzez wymian , ustrukturyzowany dialog i budowanie sieci społecznych.

Europejskie Centrum Wolontariatu – CEV – to europejska sieć 88 krajowych, regionalnych i lokalnych centrów wolontariatu oraz agencji rozwoju wolontariatu w 34 państwach współpracujących z ponad 17 000 stowarzyszeń na szczeblu lokalnym. CEV komunikuje wspólne priorytety i niepokoje swoich organizacji czlonkowskich instytucjom UE. Działa jako forum wymiany polityk, praktyk i informacji dotyczących wolontariatu. Zostało uznane

przez UE jako rzecznik wolontariatu w Europie. Było również inicjatorem kampanii na rzecz Europejskiego Roku Wolontariatu 2011.

Potrzeba stworzenia solidnej infrastruktury wolontariatu

Sto milionów europejskich wolontariuszy można postrzegać jako największe państwo członkowskie UE. Jako takie zasługuje ono na uznanie wkładu, który każdego dnia wnosi do naszego społeczeństwa.

To jeden z powodów, dla których w 2007 roku CEV, wraz z innymi europejskimi sieciami zrzeszonymi w Sojuszu na rzecz ERW 2011, rozpoczęło kampanię na rzecz Europejskiego Roku Wolontariatu 2011. Sekretariat projektu „Sojusz na rzecz ERW 2011” mieści się teraz w siedzibie CEV i składa z osób wybranych przez członków Sojuszu na rzecz ERW 2011. Sekretariat pełni funkcję kluczowego ośrodka, w którym zbiegają się wspólne wysiłki lobbujące.

CEV chciałby wykorzystać ten unikalny rozmach, aby w większym stopniu zwrócić uwagę decydentów politycznych na potrzebę stworzenia solidnej infrastruktury wolontariatu na wszystkich poziomach – nikt nie wyobraża sobie chyba przecież dobrze rozwiniętego społeczeństwa bez sieci transportowej, gospodarki czy przepisów prawa. To samo dotyczy wolontariatu – wolontariusze pracują nieodpłatnie, ale nie oznacza to, że wolontariat nie wiąże się z kosztami. Trzeba pamiętać, że w wolontariat będzie się angażować prawdopodobnie o wiele więcej obywateli, jeśli zapewni się im dostęp do organizacji i struktur, które to umożliwią. CEV wzywa również do nieustającej debaty między decydentami politycznymi na wszystkich szczeblach – debaty pozwalającej ustalić, które rozwiązania w zakresie promocji wolontariatu są skuteczne, a które nie. Rozmawiamy w Brukseli o rolnictwie, przyszłości euro i wspólnej polityce zagranicznej. Dlaczego więc głównym tematem spotkań UE nigdy nie jest aktywne angażowanie się obywateli na rzecz wspólnych europejskich wartości, takich jak solidarność i spójność społeczna?

Deklaracja Brukselska CEV – wolontariat narzędziem wzmocnienia i włączenia społecznego

Z uwagi na kluczową rolę wolontariatu w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, ważnym wydarzeniem była zorganizowana przez CEV w grudniu 2010 roku konferencja, której celem było stworzenie pomostu między Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym 2010 oraz Europejskim Rokiem Wolontariatu 2011. Impreza

zapewniła kontynuację działań związanych z Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym i zakończyła się przyjęciem Deklaracji Brukselskiej CEV w sprawie roli wolontariatu jako narzędzia wzmocnienia i włączenia społecznego¹⁵. W dokumencie sformułowano 43 konkretne rekomendacje – dla rządów, organizacji społecznych, korporacji i indywidualnych obywateli – mające pomóc zapanować nad sektorem wolontariatu we wspólnym wysiłku na rzecz zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego w naszych społeczeństwach.

Rok 2011 będzie wyjątkową szansą dla CEV, aby dalej orędownać na rzecz lepszej promocji wolontariatu i większego uznania dla jego roli w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, jak też we wszystkich innych obszarach, w których powinien on odegrać swoją rolę. CEV będzie dążyć do tego celu zwłaszcza przez udział w pracach sześciu tematycznych zespołów roboczych Sojuszu na rzecz ERW 2011 oraz pracach nad kompleksową europejską agendą polityczną na rzecz wolontariatu.

Pamiętajmy – 2 na 3 Europejczyków wciąż jeszcze nie angażuje się w wolontariat! Rok 2011 powinien być krokiem naprzód w kierunku przyjęcia rozwiązań, które umożliwią większej liczbie osób zmienianie świata i rozwój osobisty.

Wizja CEV zakłada, że wolontariat odgrywa kluczową rolę w budowaniu spójnego i inkluzywnego społeczeństwa opartego na solidarności i aktywności obywatelskiej. Naszą **misją** jest stworzenie sprzyjającego środowiska politycznego, społecznego i gospodarczego w Europie – tak, aby potencjał tkwiący w wolontariacie mógł zostać w pełni wykorzystany.

---

¹⁵ http://www.cev.be/data/File/CEV_Brussels_Declaration.pdf

Eurodiakonia – wieloaspektowa wartość wolontariatu

Catherine Storry, pracownik ds. polityki i pozyskiwania nowych członków

Każdego dnia w całej Europie członkowie Eurodiakonii służą ludziom w potrzebie. Osoby, którym pomagamy, borykają się z różnymi trudnościami – mają problemy ze zdrowiem psychicznym, szukają porady w sprawach związanych z zaciągniętym kredytem, wymagają opieki medycznej, mają potrzeby emocjonalne i mieszkaniowe. To tylko przykłady. W działalności dobroczynnej staramy się dzisiaj zaspokajać ludzkie potrzeby w coraz bardziej profesjonalny sposób. Ostrożne szacunki wskazują, że w Eurodiakonii pracuje łącznie ponad 600 000 profesjonalistów.

Według naszych szacunków profesjonalistom towarzyszy jednak ponad 500 000 wolontariuszy. Każdego dnia ludzie ci wykonują nieodpłatną pracę na poziomie lokalnym i międzynarodowym, świadcząc na zasadzie dobroczynności usługi socjalne i zdrowotne. Działają oni we wspólnym przekonaniu, że wszyscy ludzie zostali stworzeni na podobieństwo Boga i przedstawiają sobą taką samą wartość.

Eurodiakonia wierzy, że wolontariat odgrywa ważną rolę w promowaniu włączenia społecznego i integracji osób, które zostały wykluczone ze społeczeństwa. Z jednej strony to właśnie przede wszystkim wolontariusze przyczyniają się do włączenia społecznego, angażując się na rzecz ludzi narażonych na wykluczenie. Z drugiej zaś ludzie ci, dzięki wolontariatowi mogą sami wnieść wkład w rozwój społeczeństwa i ponownie nawiązać z nim kontakt. Są to osoby bezrobotne, emeryci i seniorzy, niepełnosprawni, migranci i ludzie doświadczający ubóstwa oraz innych form skrajnego wykluczenia.

Wolontariat może być też narzędziem wzmocnienia pozycji samych wolontariuszy, ponieważ zdobyte w trakcie wolontariatu umiejętności i doświadczenie ułatwiają powrót do nauki czy pracy. Dzięki wolontariatowi można po prostu w większym stopniu odkryć i wykorzystać swój potencjał. Wolontariat jest częścią nieformalnej i pozaformalnej edukacji dla ludzi w każdym wieku i na każdym etapie życia. Przyczynia się do rozwoju osobistego i zdobywania ważnych w życiu umiejętności oraz kompetencji. Pomaga poszerzyć sieć kontaktów społecznych i zbudować poczucie własnej wartości. Wszystko to zwiększa z kolei

szanse wolontariusza na rynku pracy. Jeśli rzeczywiście znajduje potem pracę odpowiedniej jakości, ma szansę wy dostać się z biedy i zintegrować ze społecznością.

Eurodiakonia jest federacją skupiającą organizacje, instytucje i kościoły, które świadczą usługi socjalne i zdrowotne w oparciu o wartości chrześcijańskie. Obecnie Eurodiakonia ma 31 członków w 21 państwach Europy. Jej działalność koncentruje się na trzech głównych obszarach: 1) rozwijaniu własnych praktyk – innowacyjnym podejściu do problemów społecznych, najlepszych praktykach wymiany i zwiększania zasobów; 2) pełnieniu funkcji rzecznika – współpracy z partnerami instytucjonalnymi i innymi organizacjami na rzecz promocji idei sprawiedliwości społecznej; 3) refleksji teologicznej nad diakonią i jej praktycznym wyrazem w codziennej pracy członków organizacji.

Eurodiakonia głęboko wierzy, że wolontariusze nie tylko sami czerpią korzyści ze swojej pracy, ale przyczyniają się również do poprawy jakości usług socjalnych i zdrowotnych świadczonych przez organizacje. Z pracy wolontariuszy korzystają nie tylko osoby w potrzebie, ale też nasi pracownicy oraz cała społeczność. Wolontariusze odgrywają ważną rolę, bo to właśnie dzięki nim lokalne społeczności są coraz bardziej samowystarczalne w zakresie opieki społecznej. Wolontariusze oferują pomoc, która skupia się na potrzebującym, ma holistyczny charakter i dostosowuje się do lokalnych potrzeb.

Ponadto nie wolno nam nie wspomnieć o gospodarczej wartości wolontariatu. Mówi się, że wolontariusze wypracowują ok. 2-7% PKB! Jesteśmy jak najbardziej świadomi ryzyka, że w wyniku kryzysu finansowego (i potrzeby dokonywania poważnych cięć w sektorze publicznym w całej Europie), rządy mogą chcieć wykorzystywać wolontariuszy jako tania siłę roboczą. Świadomość tego niebezpieczeństwa jest niezmiernie ważna. Trzeba mu koniecznie zapobiec! Ochrona socjalna i zdrowotna wymaga przyzwoicie opłacanej kadry profesjonalistów, której nie wolno zastępować wolontariuszami!

W roku 2011 Eurodiakonia będzie dążyć do realizacji kilku celów politycznych. Chcielibyśmy, aby wolontariat stał się jednym z głównych obszarów zainteresowania UE. Mogłoby to znaleźć wyraz w opracowaniu przez nią strategii na rzecz promocji, uznawania i wspierania wolontariatu w Europie. Życzylibyśmy sobie, aby zostały one ujęte w białej księdze dotyczącej wolontariatu i aktywności obywateli. Ponadto chcielibyśmy, aby społeczna, otwarta metoda koordynacji wykorzystywana w bieżącej wymianie i analizie

porównawczej pozwalała rządowi krajowemu porównywać swoje polityki i wymieniać się doświadczeniami w zakresie promocji strategii przyjaznych dla wolontariatu. Zależy nam również na postępach w tworzeniu przyjaznego otoczenia legislacyjnego dla wolontariatu, aby wszyscy ludzie – niezależnie od statusu społecznego i prawnego – mogli być wolontariuszami.

Działania planowane przez Eurodiakonię na rok 2011

Publikacja na temat aktualnego stanu wolontariatu w diakonii w oparciu o wyniki badań przeprowadzonych nad wolontariatem wśród naszych członków. Celem tej publikacji jest uczczenie pracy wolontariuszy w diakonii i stworzenie dla naszych członków źródła dzielenia się najlepszymi praktykami.

Seminarium na temat dzielenia się najlepszymi praktykami w zakresie projektów opartych na wolontariacie i promujących włączenie społeczne (wraz z EDYN – Ecumenical Diaconal Year Network).

Nagroda Eurodiakonii 2011 dla projektów, które koncentrują się na wolontariacie i włączeniu społecznym. Wszystkie nadesłane prace zostaną jesienią wystawione w Parlamencie Europejskim.

Obrady okrągłego stołu na temat barier prawnych, z którymi borykają się wolontariusze, zwłaszcza w Niemczech.

Od roku 2008 Eurodiakonia uczestniczy również aktywnie w pracach **Sojuszu na rzecz ERW 2011**, a kilkoro jej członków bierze udział w pracach zespołów roboczych nad stworzeniem „Europejskiej Agendy Politycznej na rzecz Wolontariatu”.

Jeśli chcą Państwo dowiedzieć się więcej o Eurodiakonii, prosimy o kontakt z panią Catherine Storry, która pracuje w naszym sekretariacie (adres e-mail: catherine.storry@eurodiaconia.org), lub odwiedzenie strony internetowej www.eurodiaconia.org/volunteering.

Europejski Rok Wolontariatu

Bądź wolontariuszem! Zmieniaj świat i siebie!

www.europa.eu/volunteering

Europejski Rok Wolontariatu 2011 stawia sobie za cel ułatwienie dostępu do wolontariatu i podniesienie jego jakości. Ma też pomóc decydom politycznym lepiej zrozumieć pracę wykonywaną przez miliony wolontariuszy w całej Europie. Dzięki tej wiedzy politycy będą mogli skuteczniej rozwiązywać problemy wolontariatu. Na cały rok zaplanowano szeroką gamę działań, które będą podejmowane we wszystkich 27 państwach członkowskich. Działania te mają podnieść świadomość obywateli oraz uczcić doniosłą rolę, jaką wolontariusze odgrywają w naszym codziennym życiu.